

Sosiaali- ja terveysministeriölle
Viite: STM/3421/2017

Yksityisten sosiaali- ja terveystuottajien huomioita sote-keskuksia koskeviin malliasiakirjaluonnoksiin

Näkemyksemme mukaan on tervetullutta, että ministeriö tukee maakuntien valmistelutyötä tuottamalla asiakirjamalleja.

Nyt lausunnon kohteena olevissa, sote-keskusta koskevissa malliasiakirjoissa ollaan kuitenkin asettamassa huomattavan paljon tiukempia ja yksityiskohtaisempia vaatimuksia yksityisille palveluntuottajille, kuin lakiesitys valinnanvapaudesta edellyttää. Hallintopäätöksillä ja niiden ehdoilla on sitovia ja erittäin merkittäviä vaikutuksia palveluntuottajien toimintaan.

Uudistuksen ollessa näin massiivinen, maakunnat todennäköisesti ottavat näiden asiakirjojen ohjeita merkittävässä määrin käyttöön. Yksityiskohtaisuudessaan malliasiakirjat ovatkin luomassa palveluntuottajien kannalta erittäin monimutkaista ja lähes ”hengiltä säänneltyä” mallia, mikä ei edesauta palveluntuottajien kiinnostusta tulla mukaan valinnanvapausjärjestelmään.

Lähtökohtaisesti juuri uudistetussa palveluntuottajalaissa esitetyt vaatimukset ovat sellaisia, jotka takaavat olemassa olevaa lupa- ja ilmoitusjärjestelmää vastaavan laadukkaan yksityisen palvelutuotannon. Emme siis katso, että tarvetta yksityisten palveluiden näin erityiselle sääntelylle valinnanvapaudenkaan myötä on.

Webropol -lausunnosta

Webropol -lomakkeen kysymyksenasettelut tätä asiaa koskevassa lausuntopyyntössä olivat osittain ongelmallisia. Niissä kysyttiin usein yhtä aikaa sitä, onko sääntely riittävää ja tarkoituksenmukaista. Nämä ovat kuitenkin kaksi eri asiaa.

Sääntelyn tulee ylipäätään kohdistua annettuun palveluun, ei palveluntuottajaan. Näkemyksemme mukaan kaikissa malliasiakirjoissa kuvattu sääntely on yleisesti ottaen liian yksityiskohtaista ja sitä on liikaa. Näin ollen kysymykseen siitä, onko sääntely *riittävää*, vastaus on usein ”kyllä”, koska se on liiallisuudessaan vähintäänkin riittävää. Kuitenkin vastaus kysymykseen onko sääntely *tarkoituksenmukaista*, vastaus on usein ”ei”. Osittain tästä syystä jätämme webropol -lausuntomme lisäksi myös tämän kirjallisen lausunnon.

Yhteenveto lausuntomme pääkohdista

1. Malliehdoissa ei noudateta lakiesityksen vaatimusta kilpailuympäristön tasapuolisuudesta

Valinnanvapauslakiesityksen 42 § 2 momenttiin on kirjattu vaatimus kilpailuneutraliteetista: ”Ehtojen on oltava yhdenmukaiset kaikille samanlaisia palveluja tuottaville yrityksille, yhteisöille, ammatinharjoittajille sekä maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksille ja suunhoidon yksiköille”.

Katsomme, että nyt lausunnon kohteena olevat malliasiakirjojen ehdot rikkovat monin paikoin tätä vastaan. Esimerkiksi *Hallintopäätöksen ehdot* -asiakirjamallin kohta 6.2 edellyttää yksityisiltä palveluntuottajilta vakuutta, joka vastaa vähintään 15 prosenttia vuosikorvauksesta. Kuitenkaan yksityisten palveluntuottajien kanssa kilpailevalta maakunnan liikelaitokselta vakuutta ei edellytetä. Tilanne on kestävä.

2. Säädettävä itse palvelusta, ei prosessista

Itse palvelulle, sen laadulle ja lopputulokselle on mieltä asettaa kriteerejä, ei liioin sille, miten palveluntuottaja siihen pääsee. Tämä tukee innovointien ja kilpailun voimaa.

3. Malliasiakirjoissa tulisi paremmin korostaa sitä, että niiden noudattaminen ja käyttöön ottaminen on maakunnille vapaaehtoista

4. Sopimusmalleihin ollaan luomassa epätarkoituksenmukaisia byrokratian kerroksia

Malliasiakirjojen pitäisi pyrkiä siihen, että palveluntuottajaksi ilmoittautumiseen liittyvä byrokratia minimoidaan. Maakunnan ja palveluntuottajan välisen sopimuksen tulisi olla mahdollisimman lyhyt ja yksinkertainen. Muutoin maakunnan ja palveluntuottajien sopimusten uusiminen on jatkuvaa ja jokapäiväistä, ja siten kuormittavaa kaikille osapuolille.

5. Malliasiakirjat edellyttävät useissa kohdin palveluntuottajille päällekkäistä raportointia, ja maakunnille päällekkäistä byrokratiaa

Palveluntuottajaa ei tule vaatia toimittamaan maakunnille sellaisia tietoja, jotka ovat jo saatavilla muualta. Esimerkiksi palveluntuottajalain mukaisten toimenpiteiden ja kaupparekisteriin sekä verohallintoon kerran ilmoitettujen tietojen tulee riittää. Malliasiakirjojen yksinkertaistamiseksi jo olemassa olevia säädöksiä ei myöskään kannata toistaa.

Lisätietoja: Eveliina Vigelius, asiantuntija, elinkeinoasiat, Hyvinvointialan liitto
eveliina.vigelius@hyvinvointiala.fi, p. 044 5114411